

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

виконують охорону об'єктів, що знаходяться у державній власності; протидіють злочинності[2].

Як і в усьому світі, поліція у Швеції є «силовим» компонентом виконавчої влади і призначена для виконання правоохоронних функцій. Це – самостійний державний інститут, який має особливу компетенцію, владні повноваження, що розповсюджуються на організаційно не підпорядковані йому суб'єкти. Він має характерну структуру і систему управління та використовує специфічні методи роботи.

Тобто, притаманними всім поліціям світу особливостями є і те, що їх пріоритетні завдання і функції належать до сфери протиправних діянь, соціальної небезпеки подій, що загрожують життю, здоров'ю, правам і свободам громадян, державним і суспільним інститутам[3]. Роль поліції полягає у тому, щоб звертатися до всіх видів людських проблем, коли і наскільки вони можуть вимагати застосування примусу. Це надає однорідність таким поліцейським процедурам, як затримання злочинця, супроводження високопоставлених осіб, виставлення п'яного з бару чи іншого громадського місця, регулювання дорожнього руху, контроль натовпу під час масових заходів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Національну поліцію: Закон України – Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379.
2. Самотуга А.В., Реформування ОВС в умовах децентралізації влади в Україні: Реформування органів внутрішніх справ: проблеми та перспективи (вітчизняний і зарубіжний досвід) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 28-29 берез. 2014 р.). – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2014. – 232 с.
3. Beach D.S. Personnel: The Management of People at Work. -NY: Macmillan Publishing Co., Inc., 1980. – 352 p.

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Залізник Андрій Сергійович

*студент V курсу юридичного факультету
Сумського державного університету*

Наукові керівники: Бурбика М.М.

*д.ю.н., доцент, завідувач кафедри АГПФЕБ юридичного факультету
Сумського державного університету*

Гаруст Ю. В.

*д.ю.н., доцент кафедри АГПФЕБ юридичного факультету
Сумського державного університету*

Українська економіка знаходиться в стані постійного реформування з метою формування повноцінної функціонуючої системи, яка передбачає створення в ній нових ефективних механізмів та засобів соціального захисту громадян. З огляду на це, одним з основних завдань, що стоять, насамперед, перед державою є питання пенсійного забезпечення громадян. Значимість даного аспекту виникає із самої суті функціонування держави як системи управління. Адже управління полягає не лише у створенні економічного чи правового простору в межах якого задаються вектори, але й враховується цілий ряд інших взаємозв'язків, що самі виникають в ньому. Можна

сказати, що система пенсійного забезпечення яскраво відображає відношення держави до тих громадян, які більшу частину свого життя присвятили тому, що пропрацювали на благо своєї держави та в деякому сенсі зробили важливий внесок в її розвиток та стабільне функціонування. А в даному випадку Пенсійний фонд виступає головним механізмом у здійсненні соціального забезпечення.

До елементів адміністративно-правового статусу Пенсійного фонду України крім компетенції, завдань, функцій, організації та порядку діяльності слід також відносити його відповідальність та взаємодію з іншими суб'єктами щодо реалізації державної політики у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування та пенсійного забезпечення. Цей аспект зумовлює необхідність дослідження пенсійного фонду як суб'єкта адміністративних правовідносин, відповідно проаналізувавши їх зміст. Комплексне дослідження даної теми дозволить більш повно розкрити особливості відповідальності та взаємодії з іншими суб'єктами щодо дієвої реалізації державної політики у сфері пенсійного забезпечення та загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Участь Пенсійного фонду у правовідносинах зумовлена його компетенцією, а також функціями та завданнями, встановленими законодавством України. На підставі аналізу норм законодавства, які визначають правовий статус Пенсійного фонду [1; 2; 3], можна сказати проте, що Пенсійний фонд є органом, який здійснює керівництво й управління солідарною системою, забезпечує фінансування, призначає пенсії та здійснює її своєчасну виплату, вирішує питання обліку пенсійних активів застрахованих осіб на накопичувальних пенсійних рахунках, забезпечує нагляд та контроль за цільовим використанням коштів, які знаходяться в обороті Пенсійного фонду, здійснює адміністративне управління Накопичувальним фондом, веде реєстр застрахованих осіб Державного реєстру та забезпечує здійснення інших функцій, що покладені на нього законодавством. Пенсійний фонд України входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення фінансових надходжень від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» визначає Пенсійний фонд України як самоврядну неприбуткову організацію, яка здійснює свою діяльність на підставі статуту, який затверджується його правлінням. Але п. 12 прикінцевих положень цього ж Закону передбачає, що в період до перетворення Пенсійного фонду України в самоврядну неприбуткову організацію він здійснює свою діяльність, на правах центрального органу виконавчої влади на підставі норм цього Закону та Положення про Пенсійний фонд України [1].

Таким чином, Пенсійний фонд України є органом державної влади, тобто суб'єктом владних повноважень, а відтак, і учасником адміністративних правовідносин. Ці правовідносини є специфічними і полягають у реалізації державою своїх владних повноважень через спеціально утворені органи влади. У цьому випадку таким органом є Пенсійний фонд, який виконує функції держави у сфері пенсійного страхування та пенсійного забезпечення населення України. На підставі вищевикладеного можна стверджувати, що в переважній більшості правовідносини, учасником яких є Пенсійний фонд України, є адміністративними, тобто відносинами влади й підпорядкування.

Для реалізації своїх повноважень Пенсійний фонд вступає у правовідносини з іншими суб'єктами. Ці відносини є адміністративними, оскільки Пенсійний фонд є суб'єктом владних повноважень та виконує завдання, покладені на нього державою.

Але з іншого боку, ці правовідносини є пенсійними, оскільки вони виникають у сфері пенсійного забезпечення та пенсійного страхування, у таких відносинах, перш за все, реалізовується право громадян на пенсію. В юридичній літературі правовідносини, у яких бере участь Пенсійний фонд, розглядаються і як адміністративні, і як пенсійні.

В.К. Колпаков, досліджуючи поняття та види адміністративно-правових відносин, відзначає, що це поняття зазнало кардинальних змін і, подолавши наслідки радянських стереотипів, постало якісно новим чинником в гармонізації взаємодії між людиною та публічною владою [4, с. 101].

Особливості адміністративно-правових відносин полягають в тому, що вони складаються в сфері управління, тобто в щоденній реалізації завдань і функцій держави стосовно здійснення управління соціально-культурним будівництвом та адміністративно-правовою сферою. У цих відносинах зазвичай бере участь суб'єкт, що наділений державно-владними повноваженнями. Для адміністративно-правових відносин характерні владність і цілеспрямованість, тому що вони захищені правовими засобами, у тому числі й примусовими [5, с. 53].

В.Б. Авер'янов наголошує про те, особливість адміністративно-правових відносин полягає в тому, що завжди одна сторона буде виступати носієм юридично-владних повноважень по відношенню до іншого суб'єкта, яким його наділяють адміністративно-правові норми. В свою чергу адміністративно-правові відносини формуються, зазвичай, в - публічному управлінні, та насамперед у зв'язку із здійсненням органами виконавчої влади своїх функцій. Така особливість адміністративних правовідносин безпосередньо впливає зі змісту предмета адміністративно-правового регулювання [6, с. 178].

Для того, щоб детально розмежувати адміністративні та пенсійні правовідносини розглянемо поняття та особливості пенсійних правовідносин, у яких також одним із суб'єктів виступає Пенсійний фонд України. М.М. Шумило на підставі аналізу поглядів провідних українських та зарубіжних вчених щодо визначення терміну «пенсійні правовідносини» пропонує таку його дефініцію: «Пенсійні правовідносини - це передбачені нормами пенсійного законодавства соціально-економічні відносини щодо призначення та виплати уповноваженими суб'єктами правоздатним суб'єктам пенсії для реалізації останніми своїх прав і свобод та сприяння їх соціальній захищеності» [7, с. 53].

Н.І. Коробенко зазначає, що пенсійні правовідносини у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування є двосторонніми, вольовими правовідносинами, що виникають на умовах, визначених актами пенсійного законодавства у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, між уповноваженою особою, яка реалізує своє право на пенсію, та уповноваженим органом який наділений компетенцією, щодо призначення та виплати цієї пенсії. До особливостей пенсійних правовідносин у солідарній системі автор відносить те, що вони:

- зумовлені функціонуванням солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- виникають за наявності норм актів пенсійного законодавства, які регламентують функціонування солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- тривають на час дії пенсійних ризиків, з якими пов'язане їх виникнення;

- мають специфічний об'єкт - конкретні види пенсії, передбачені в солідарній системі [8, с. 114].

Тож можемо сказати, що відмінність між адміністративними та пенсійними правовідносинами полягає в тому, що основною метою і призначенням адміністративних правовідносин є здійснення владних повноважень органами державної влади та реалізація державної політики у певній сфері, а в пенсійних правовідносинах головним є реалізація та забезпечення пенсійних прав громадян (право на пенсію, на її виплату, перерахунок тощо). Крім того, незважаючи на те, що і в адміністративних, і в пенсійних відносинах коло суб'єктів є однаковим, центральним суб'єктом в адміністративних правовідносинах виступає Пенсійний фонд України як суб'єкт владних повноважень, а в пенсійних - особа, яка реалізує свої пенсійні права. Тобто, можна зробити висновок, про те, що критеріями для розмежування адміністративних та пенсійних правовідносин є природа цих відносин (адміністративна або пенсійна (соціальна)), їх мета, призначення, а також центральний суб'єкт.

Варто зазначити, що пенсійним правовідносинам характерна рівність сторін, тоді як в адміністративних правовідносинах, навпаки, один із них є суб'єктом владних повноважень і у зв'язку з цим суб'єкти будуть завжди юридично нерівними. Проте при вирішенні спорів і конфліктів сторони мають рівні права та обов'язки в рамках адміністративно-процесуального провадження.

Таким чином, одним з необхідних факторів є затвердження переліку та порядку надання адміністративних послуг органами Пенсійного фонду шляхом прийняття постанови правління Пенсійного фонду України «Про затвердження порядку надання адміністративних послуг органами Пенсійного фонду України». Процес підвищення ефективності надання якісних адміністративних послуг у сфері пенсійного забезпечення має бути одним із впевнених кроків на шляху реформування діяльності Пенсійного фонду та вдосконалення його адміністративно-правового статусу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. №1058-ІУ(зі змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №49. - Ст. 376.
2. Про затвердження Положення про Пенсійний фонд України : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2014 р. №280 // Офіційний вісник України. - 2014. - №60. - С. 38.
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-УІ// Відомості Верховної Ради України. - 2011. - №2-3. - С. 11.
4. Колпаков В.К. Адміністративно-правові відносини: поняття та види / В.К. Колпаков // Юридичний науковий електронний журнал. - 2013. - №1. - С. 101-104.
5. Адміністративне право України : підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Г аращук, О.В. Дьяченко та ін. ; [за ред. Ю.П. Битяка]. - К. : Юрінком Інтер, 2006. - 544 с.
6. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. / [ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова)]. - К. : Юридична думка, 2003. - Т. 1: Загальна частина. - 584 с.
7. Хуторян Н. М., Сімутіна Я. В. Пенсійні правовідносини в Україні: монографія / Н. М. Хуторян, Я. В. Сімутіна, М. П. Стадник, А. А. Ширант, М. М. Шумило; відп. ред. Н. М. Хуторян, Я. В. Сімутіна. — К.: Вид-во «Юридична думка»,

— 276 с.

8. Коробенко Н. Пенсійні правовідносини у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування: поняття та особливості /Н. Коробенко // Підприємництво, господарство і право. - 2007. - №7(139). - С. 111-114.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВА СТРУКТУРА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Ігнатенко Є.В.

студентка V курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Науковий керівник: Рєзнік О.М.

к.ю.н., ст. викладач кафедри АГПФЕБ юридичного факультету

Сумського державного університету

Фінансова система України сьогодні має розвиватись в умовах, коли глобалізаційні процеси лише прискорюються і відбувається постійне збільшення всебічної залежності національної економіки нашої держави від зовнішніх чинників впливу. Відповідно відбувається постійне зростання вимог запитів, теоретичних, практичних основ функціонування та діяльності фінансової системи. Постійний пошук нових та ефективних варіантів розвитку фінансової системи країни у руслі загальноєвропейських та світових тенденцій є рушійним механізмом до поглибленого дослідження та пошуку оптимізації організаційно-правової структури фінансової системи України. Кожна країна має свою особливу фінансову систему, яка визначається теоретичними засадами (сутністю фінансів як суспільного явища, сутністю фінансових ресурсів як матеріального носія фінансових відносин), станом розподільчих процесів в даній країні, правовим режимом, фінансово-економічним становищем.

Фінансову систему можна визначити як сукупність відокремлених сфер та ланок фінансових відносин, які відповідно мають свої особливості у створенні та використанні фондів фінансових ресурсів, а також фінансових органів й інститутів, які здійснюють управління грошовими потоками.

З огляду на це фінансова система розглядається з двох *сторін*: за внутрішньою будовою та за організаційною структурою. З юридичної точки зору організаційно-правова структура фінансової системи є основою функціонування фінансової системи загалом. Від організаційно-правової структури фінансової системи взаємозалежна ефективність економіки, формування та реалізація фінансово-економічної політики держави.

За своєю організаційною структурою фінансова система України становить сукупність фінансових органів і інститутів, які здійснюють управління грошовими потоками. Процес управління фінансовими потоками забезпечується фінансовим апаратом. Фінансовий апарат - це сукупність фінансових установ, які здійснюють управління фінансовою системою держави [1].

Організаційний склад фінансової системи нашої держави містить в собі дві підсистеми:

- органи управління: Міністерство фінансів, Державна фіскальна служба України, Державна аудиторська служба України, Державне казначейство, Рахункова